

**MIHLENGELETANO
YA
RISIMA**

**CHRISTIAN
HOLINESS
MISSIONAL**

Mihlengeletano

ya

Risima

**Christian
Holiness
Missional
(Core Values)**

Tsonga

Re-printed and translated with permission by

Africa Nazarene Publications

P O Box 1288 Florida 1710

Republic of South Africa

ISBN-978-0-7977-1186-0

KU PFUMELA LO'KU HANYAKA:

Leswi VaNazareno va Pfumelaka Swona

Hikwato tinhlengoletano le'ti lulamisiwaka e ndzhaku ka nkarhi le'ti endlilweke e ku pambulelaneni lo'ku enteke lo'ku hlanganeke ka xikongometo xa ku pfumela ni ka risima. Sweswo-ke, swi le ka Kereke ya Nazareno. Yona yi sunguriwile leswaku yi ta hundzula misava hi ku hangalasa matsalwa la'yo kwetsima. Swona ha swimbirhi ku Rhumiwa Lo'kukulu ka kereke ni Vukwetsimi bya kereke. Ntirho wa hina I ku va hi endla vadyondzisiwa lava va fananaka na Kriste e matikweni hikwawo.

Vutomi bya sweswi ni le'byi taka bya Kereke ya Nazareno ri kombisiwile hikuva hi kumeka e ntirwheni wa Xikwembu. Sweswo hi kona ku hlamusela ka Kereke ya Yesu Kriste ni nhlengoletano lo'wu endlilweke lo'wunene ku tlurisa ku nga ri ntsena hi leswi hi pfumelaka swona kambe hi mukhuva lowu yi fambaka ha wona yi ri karhi yi pfumela ntsena ku fuma ka Xikwembu.

Loko Kereke ya Nazareno yi ri karhi yi tlulela e tinguveni le'tintswaha, yi fanele ku tikombisa e swilweni le'swinene leswi hi ku tsaka hi swi tlangelaka. Rifuwo le'rikulukumba ra hina – ntirho wa hina, ku vitaniwa ka hina, ku pfumela, ni swilo le'swi tlakukeke swa risima –

leswi hi ku tsaka hi swi nyikaka kukotisa nyiko le'yinene e ka tinyimba le'ta ha taka.

Hi khongelela leswaku mihlengeletano ya hina ya risima yi ta kongoma e ku tirhela yi fana ni rivoningo le'ri rhangelaka e ka vona la'va fanelaka ku lulamisa ndlela ya vona e ku vonakaleni ne ndzhutini wa le'swi boleke le'swi sivelaka e mahlweni.

Mihlengeletano ya Risima

1. Hina hi Vanhu La'va nga Vakriste

Kukotisa loko hi ri swirho swa Misava Hikwayo, hi tipatsa ni hikwavo la'va pfumelaka hi ntiyiso leswaku va huwelela Vuhosi bya Yesu Kriste ni ku fambisa mhaka le'yi tsakisaka ya marungula ya ku pfumela ka vunharhu ka Xikwembu ni bya ku pfumela ka Vukriste. Hi nyika risima Vukwetsimi bya hina bya VuWesley lebyi nga ndzhaka ya hina hi ri karhi hi byi pfumela kukota ndlela ya ku twisisa ku pfumela lo'ku vuriwaka hi Matsalwa, ni mhaka ya kona, ya ntumbuluko, ni ntirho lo'wu kumiwaka.

2. Hina hi Vanhu La'va Nga ni Vukwetsimi

Xikwembu, le'xi kwetsimeke, xi hi vitana leswaku hi ya ku kwetsimeni. Hina hi pfumela leswaku Moya Lo'wo Kwetsima wu lava ku endla e ka hina e ntirho wa vumbirhi wa tintswalo, lo'wu vitaniwaka hi marito la'yo tala ku patsa

ni le'ra ku "Ku basisiwa lo'ku hetisekeke" ni "Ku khuvuriwa hi Moya Lo'wo kwetsima" – wu hi basisa e vudyohweni hikwabyo bya hina, wu hi endla la'vantswha hi xifaniso xa Xikwembu, wu nyika matimba ya Moya leswaku hi ta rhandza Xikwembu hi timbilu hikwato ta hina, moya, meehleketo, matimba, hi rhandza varikwerhu kukotisa loko hi tirhandza hin hi xiviri, hi tswala e ndzeni ka hina e meehleketo ya Vukwetsimi bya Kriste e vutomini bya la'va pfumelaka hi laha swi twisisekaka ha kona e ku fana na Kriste.

3. Hina hi Vanhu La'va Tirhaka e ku Rhumiweni

Hi "vanhu la'va rhumiweke", la'va hlamulaka ku vitaniwa hi ya e misaveni hikwayo, hi vula vumboni ha Kriste na hi tele hi matimba ya Moya Lo'wo Kwetsima leswaku hi famba e misaveni hikwayo, hi vula vumboni hi Vuhosi bya Hosi Kriste hi va hi nhlengela kun'we e ku akeni ka kereke ni ku anamisiwa ka vahosi bya yena (2 VaKorinto 6:1). Ntirho wa hina (a) hi sngula hi ku gandzela, (b) hi dyondzisa e misaveni hi ku vula evangeli ni ku nyika swa ku pfuna la'va pfumelaka, (c) hi seketela la'va pfumelaka leswaku va kongoma e ku vupfeni ka vudyondzisiwa, ni (d) hi lulamisela vavasati ni vavanuna e ntirwheni wa Vukriste hi ku va nyika tidyondzo le'ti tlakukeke.

Ku Ringeta (Ensaaios/Essays)

1. Hina hi Vanhu va Vukriste

Hi hlanganile kun'we ni la'va pfumelaka leswaku hi huwelela Vuhosi bya Yesu Kriste. Hina hi pfumela leswaku rirhandzu ra Xikwembu ri nyika e ka vanhu hikwavo e ku rivaleriwa ka swidyoho ri tlhela ri pfluxa ntwanano ni ku khomelana ni Xikwembu, na swona ha pfumela leswaku hi fanele ku rivalelana un'wana e ka un'wana, hi rhandzana un'wana e ka un'wana kukotisa leswi na hina hi rhandziweke hi Xikwembu, hi rivalelana un'wana e ka un'wana tani hi laha na hina Xikwembu xi hi rivaleleke ha kona. Ha pfumela leswaku vutomi bya hina na byona byi fanele ku va xikombiso xa mahanyela ya Kriste. Hi yima kun'we ni Vakriste e tindzhawini hikwato hi ri karhi hi tiyisa marungula ya khale ya ku pfumela ka Vunharhu bya Xikwembu ni ku pfumela ka Vukriste lo'ku enteke ngopfu hi ku nyika risima e ndzhaka ya hina ya Vuwesley bya ntolovelo. Hi languta e ka Matsalwa kukotisa nseledyana wo rhangwa wa ntiyiso ya moya lo'wu tiyisiweke hi ntolovelo ni ntiyiso ni ntirho wa kona.

Kun'we ni vanhu hikwavo va Xikwembu ha tivula ni ku dzunisa Yesu Kriste Hosi ya hina.

Yesu Kriste i Hosi ya Kereke, leyi hikwalaho ka ripfumelo ra Vaapostola hi byeriwaka, leswaku i un'we ntsena, o kwetsimile i wa matlhelo hikwawo (Tilo ni Misava – mpfhuka ni malwandle) i wa vuapotola. E ka Yesu Kriste, hikwalaho ka Moya Lo'wo Kwetsima, Xikwembu Tatana, xi

nyika ku rivaleriwa ka swidyoho ni ku rivalela (ku khomela) misava hikwayo. Lava va hlamulaka e ku nyika loku ka Xikwembu hi ku pfumela va endliwa vanhu va Xikwembu. Loko va rivaleriwile va khomeriwa milandzu ya vona e ka Yesu Kriste, ha rivalelana hi va hi khomelana un'wana e ka un'wana. Kutani hi ndlela leyi, hina hi Kereke ya Kriste ni Mmiri wa Yena kutani hi kombisa vun'we bya mmiri lowu. Kutani leswi hi nga Mmiri wun'we wa Kriste hi ni Hosi yin'we ntsena, ku pfumela kun'we, ku khuvuriwa kun'we "ku ni Hosi yin'we, ni ku pfumela kun'we, ni ku khuvuriwa kun'we, mi chivirika e ku hlayisa vun'we (VaEfesa 4:5,3)."

Yesu Kriste I Hosi le'yi kwetsimeke. Kutani hikwalaho ka leswo, Kereke ya Kriste a hi yona yoxe ntsena, kambe na swona, yi ni ku kwetsima. Yona yi fanele ku kwetsima e matlhelweni ya yona na yona hikwayo hi ku hetiseka, yi kwetsima ne ka swirho swa yona ku fana ni loyi a nga Nhloko ya yona. Kereke na swona yi kwetsimile na swona yi vitaneriwile e ku kwetsimeni. Yona yi kwetsimile hikuva yona i Mmiri wa Kriste lo'wu hundzukeke e ka hina e ku lulama ni ku kwetsima. Wona wu vitaneriwile e ku kwetsimeni hi Xikwembu, lexi xi hi hlawuleke e mahlweni ka masungulo ya misava leswaku hi va la'va kwetsimeke hi nga ri na xivati (hi nga soleki). Kukotisa Mmiri wa Kriste vutomi bya hina na swona kukota kereke ri fanele ku byala e mmirini e meehleketo le'yi kwetsimeke ya Kriste, loyi a titshikeke yena hi xiviri a ambala matshamela ya vukhumbi. Hina ha tiyisa hi ku pfumela hi vukwetsimi bya kereke ya

Kriste leswaku swona ha swimbirhi swikotisa nyiko ni ku vitaniwa.

Yesu Kriste i Hosi ya Kereke. Sweswo hikwalaho ka mhaka leyi, Kereke a hi yona yoxe ntsena, le'yi kwetsimeke na yi hlanganisa hikwavo la'va nga ta pfumela ku pfumela lo'ku tiyeke ka Vukriste, e misaveni hikwayo. Hina ha tiyisa ku pfumela ka vaapostola lo'ku tirhisiweke hi Vakriste e tindzhawini hikwato ni hi minkarhi hikwayo. Hina hi rwhala matirhela ya John Wesley ya moya wa misava hikwayo, lowu hi nga ni ku twanana ha wona na vona hikwavo la'va tiyisaka ku seketela ntiyiso ya Matsalwa na hi va anamisela ku lehisa ka timbilu la'va nga pfumeliki leswi hina hi vulaka swona e timhakeni le'ti nga riki na risima e ku hanyisiweni.

Yesu Kriste I Hosi ya Matsalwa. Hi mukhuva wolowo Kereke a hi yona yoxe, le'yi kwestimeke e misaveni hikwayo kambe na byona vuapostola. Yona a yi akiwile e ribyeni ra yinhla ya vaapostola ni vaprofeta, kutani ya ha kongoma e ku tinyiketa yona hi xiviri e ku dyondziseni ka vaapostola. Kereke ngopfu-ngopfu yi languta e ka Matsalwa lawa ma nga wona ntsena e ndlela yak u pfumela ni vutomi. VuHosi bya Yesu henhla ka Matsalwa byi vula leswaku hi na hi ta kota ku twisisa Matsalwa hikwalaho ka vumboni bya Moya Lo'wo Kwetsima loko wu ri karhi w uvula vumboni hi Yesu. E ku tiyisa ku pfumela ka ku twisisa lo'kunene ka hina hi Matsalwa, hi dzunisa hi xiyisisa ku pfumela ka khale ni marito man'wana ya Vakriste va khale lava hi ku tshembeka

va hlamuselaka Matsalwa. Na swona ha pfumelela e ku twa ka hina e ka Matsalwa leswaku ma rhangeliwa hi rito ra Moya Lo'wo Kwetsima ma vulavula e ka hina hikwalaho ka ku hundzuka, ku pfumela ni ntiyiso. Kutani e ku heteleleni hi kamba ku twisisa ka hina e ka Matsalwa hi ku lava le'swi twisisekaka ni ku twanana ni vumboni bya wona e ka Yesu Kriste.

Hi vitaneriwile ngopfu-ngopfu e k uvula vumboni ha Yesu Kriste. Hi vitaniwile hi ku hlawuriwa leswaku hi vula vumboni hikwalaho ka vukwetsimi bya Kereke ya Kriste tani hi laha byi tirhisiwaka ha kona e ka Vukwetsimi bya khale bya vuWesley. Ha pfumela hi tiyisa masungulo yak u hanyisiwa hi tintswalo ntsena, hi ku pfumela e ka Yesu Kriste Muponisi wa hina. Hi ku endlisa sweswo, hi kongoma hi tiyisa leswaku Kereke ya Kriste I yin'we ntsena e misaveni hikwayo, na swona hi yona ya vaapostola. Kambe ku vitaniwa ka hina lo'ku hlawulekeke I ku khomisisa e mahlweni ka mahlo ya misava ni kereke e ntsindza wa vukwetsimi ni ku seketela (ku tiyisa) vanhu va Xikwembu leswaku va hanya vukoneni bya ku tatiseka ka rirhandzu ra Tatana. Hikwalaho ka mhaka leyi ha tiyisa Vukwetsimi bya vuWesley ni ku twisisa ka ku pfumela ka Vukriste, sweswo hi lava ku tshama na hi tshembekile e masungulweni yak u dyondzisa ka kona. Tintswalo ta Xikwembu le'ti rhangelaka ni maendlela ya tintswalo ta Xona, ku hundzuka, ku pfumela, ku tswariwa ra vumbirhi, ku hlayiwa vana, ku tiyisiwa, nhlengeletano wa Vukriste, ni milawu ya wona ni ku hetiseka ka rirhandzu.

2. Hina hi Vanhu va Vukwetsimi

Hina hi vitaniwa hi Matsalwa hi tshinetiwa hi tintswalo e ku gandzeleni ka Xikwembu ni ku xi rhandza hi timbilu hikwato ta hina, moya, meehleketo ni matimba ni ku rhandza varikwerhu kukotisa loko hi tirhandza hina hi xiviri. Ku fika e makun'wini lawa hi tinyiketa hina hi xiviri hi ku hetiseka ni ku tatiseka e ka Xikwembu hi pfumela leswaku hi ta “Basisiwa hi ku Hetiseka” kukotisa ntirho wa vumbirhi. Hina hi pfumela leswaku Moya Lo'wo Kwetsima wa khorwisa, wa basisa, wa tatisa ni ku nyika matimba loko tintswalo ta Xikwembu ti hi hundzuluxa hi siku ni siku leswaku hi va vanhu va rirhandzu ni la'va landzelaka milawu ya swa moya mahanyela la'manene ni ku titamela khwatsi e ku tengeni, ni ku twelana vusiwana ni ku lulama. Lowu l ntirho wa Moya Lo'wo Kwetsima e ku pfuxa ni ku vumba hi xifaniso xa Xikwembu xi va xi tumbuluxa e meehleketo ya Vukwetsimi bya Kriste e vutomini bya la'va pfumelaka, kutani leswi swi twisiseka ngopfu hikuva sweswi hi fana na Kriste.

Hi pfumela e ka Xikwembu Tatana, Muendli, l'a endlaka le'swi nga riki kona (le'swi nga hava) swi va kona. Hina a hi nga ri kona hi nkarhi wun'wana, kambe Xikwembu xi hi endlile hi va kona, xi hi vumbile hi va va Xona, xi tlhela xi hi sasekisa hi ku hi ambexa hi xifaniso xa Xona. Hina hi rhumiwile e ku rwhala hi va hi ambala xifaniso xa Xikwembu: “Hikusa hi mina Yehova, Xikwembu xa n'wina; mi ta tihlawula, mi va la'va hlawuriweke, hikuva ndzi

hlawulekile” (Levitika 11:44). Ku twa ka hina ndlala yak u lava ku va vanhu va Vukwetsimi ku mile timintsu e Vukwetsimini bya Xikwembu xi xiviri. Vukwetsimi bya Xikwembu byi kombisiwa hi vukwembu bya Xona, vun’we bya rito ra xivumbeko xa xona. Ku hava nchumu lo’wu fanaka na Xona hi Vuhosi bya Xona ni ku vangama ka Xona. Kutani ku hlamula lo’ku fanelaka ka munhu e mahlweni ka vuhosi bya xivumbeko le’xo tano hi leswaku ku gandzeriwa Xikwembu hikuva xi ri Xikwembu.

Ku kwetsima ka Xikwembu ku hlamuseriwa hi tintswalo ta ku kutsula ka Xona. O hlangana ni Xikwembu l’a vulaka na a tinyiketa yena hi xiviri, a gandzela hi laha a kotaka ha kona, kutani ku gandzela ku va ndlela yo rhangya ya ku xi tiva. Hina hi gandzela Xikwembu le’xi kwetsimeke, le’xi kutsulaka hi ku rhandza leswi Xona xi swi rhandzaka.

Ku gandzela ka hina e Xikwembu le’xikulukumba xa tintswalo le’tikulu ku endliwa hi tindlela le’to tala. Hi minkarhi le’yi toloveriweke i ku dzunisa ni xikhongelo hi nhlengeletano lo’wu pfumelaka. Na swona ka tihlamusela ha koxe e ka mitirho ya le tlhelweni ya ku tinyiketa, ni mitirho ya tintswalo ni ku dzunisa, ni ku yingisa ku pambulelana hi Evangeli ya ku pfumela, ku twela vusiwana e ka varikwenu, ku tirha le’swo lulama ni mahanyela la’yo lulama hikwaswo leswi i mitirho ya ku gandzela e mahlweni ka Xikwembu xa hina le’xi pfurhaka vukwetsimi. Hambu yi ri mitirho ntsena ya mavoko ya hundzuka yi va le’yo gandzela yi teka xikombiso xa ku gandzela Xikwembu le’xi

kwetsimeke, kutani yi endla ndlela ya vutomi bya ku gandzela e vutomini bya hina. Yesu Kriste o kombisile Xikwembu xin'we le'xi kwetsimeke e ka hina hi mukhuva lo'wu kombisaka ku gandzela lo'ku hetisekeke, lo'ku hanyaka ni lo'ku kwetsimeke. Yesu a tivisa ku twisisa ka hina hikwalaho ka vukwetsimi bya vutomi bya yena, ku tinyiketa ni ku dyondzisa kukotisa lo'ku kumiwaka e Ntshaveni. Tani hi loko hi ri vanhu va Vukwetsimi hi lava ku fanana na Yesu e meehleketweni ne mintirwheni. Hikwalaho ka tintswalo ta vona e ku hanya vutomi bya ku fanana na Kriste. Leswi hi swi twisisa swi ri wona ntiyiso wa Vukwetsimi. Na swona Xikwembu xi hi nyikile e nyiko ni ndzwhalo wa ku tihlawulela (ku tikhetela). Kutani kukotisa leswi hi tswariweke ni nkongometo wa vudyoho, hina hi byekelerile e ka ku va hi tihlawulela ha hoxe e ndlela ya hina e handle ka ya Xikwembu (Esaya 53:6). Hi leswi swivumbiwa swa Xikwembu swi boleke hikwalaho ka swidyoho swa hina, hi file e milandzwini (swidyoho) ne ku dyoheni ka hina (VaEfesa 2:1). Loko hi lava ku hanya kambe e moyeni, Xikwembu lexi xi endlaka le'swi nga riki kona swi va kona, xi fanele hikwalaho ka tintswalo ta Xona xi tlhela xi hi vumba vuntswha hi ntirho wa ku kutsula ka xona hikwalaho ka N'wana wa xona hi xiviri.

Hina ha pfumela leswaku xona Xikwembu ntsena xi tile e misaveni ya hina hikwalaho ka ku endla N'wana wa Xona a le swakwe, a va nyama, Yesu wa Nazaret, loyi marungula ma n'wi vulaka Xikwembu-munhu. Yesu o tile e ku ta pfluxa

vuntswha e xifaniso xa Xikwembu e ka hina, a hi endla hi swikota ku va vanhu la'va kwetsimeke. Hina ha pfumela leswaku vukwetsimi e vutomini bya l'a pfumelaka i mihandzu ya le'swimbirhi, e ntirho wa ku tihlawulela ni ntirho lo'wu fambaka hi ku leha e vutomini. Hi ku landzela ku tswariwa ra vumbirhi, Moya wa Hosi ya hina wu hi tshineta hikwalaho ka tintswalo e ku tinyiketeni hi ku hetiseka ka vutomi hikwabyo bya hina e ka Yona. Kutani hi ntirho wa Xikwembu hi basisiwa hi ku hetiseka e vutomini bya hina, i nga leswi swi vuriwaka hi leswaku i ku khuvuriwa hi Moya Lo'wo Kwetsima. Wona wu hi basisa e ka vudyoho bya ntumbuluko hikwalaho ka Moya Lo'wo Kwetsima. Wu va wu tshama e xikarhi ka hina hikwalaho ka vukona bya Xona le'byi kwetsimeke. Wona wu hi endla la'va hetisekeke, wu hi pfuna leswaku hi hanya hi ku lulama, wu hi nyika matimba ya ku tirhela.

Moya wa Yesu wu tirha e ndzeni ka hina leswaku u byala ni ku veka mihandzu e ka hina ya meehleketo ya Yena ya rirhandzu le'ri kwetsimeke. Wona wu endla leswaku hi swikota ku "ambala munhu lo'muntswha l'a vumbiweke hi xifaniso xa Xikwembu, e ku lulameni ne ku kwetsimani ka ntiyiso" (VaEfesa 4:24). E ku fana xi Xikwembu i ku fana na Yesu. Lokohi kumile xifaniso xa xikwembu xi pfuxiwile endzeni ka hina hi ntirho wa Xikwembu wa ku basisiwa lo'ku hetisekeke, ha swi tiva leswaku a hi si fika e ku kumeleni ka swa moya, e xikongomelweni xa hina xa ndlela ya vutomi le'byo leha e ku fananeni na Kriste hi marito

hikwawo, meehleketo hikwayo, ni mitirho. Hi ku kongoma hi titshikela le ka yena, hi n'wi yingisa ni ku pfumela, ha kholwa leswaku "Hina hikwerhu la'va hlalelaka hi xivonivoni ku kwetsima ka Hosi, hi mahlo la'ma nga sisheriwangiki, hi hundzukile xifaniso xi ri xin'we na yena, hi ku kwetsima lo'ku yisaka e ku kwetsimeni, ku nga hi Moya wa Hosi (2 Vakorinto 3:18). Hina hi kumeka hi ri kona e mahlweni e mhakeni leyi loko hi ri karhi hi hanya vutomi bya ku gandzela le'ri hlamuseriwaka hi tindlela le'to tala, tipatsa ni ku khomisisa mahanyela la'manene ya moya ni ku twanana kun'we ni ku hlayiwa e kerekeni ya muti. Kukotisa Mmiri wa Vapfumeri e nhlengeletanweni lo'wu hlawuriweke, hina hi ringeta hi matimba ku lava ku fanana ni nhlengeletano wa Kriste, hi gandzela Xikwembu hi timbilu hinkwato ta hina hi va hi amukela tinyiko ta rirhandzu, ku tenga, matimba ni ku twela vusiwana.

Kukotisa vanhu va Vukwetsimi a hi kumeki ka marungula ni ka timhaka ta hava ta vukhongeli. Hina hi twanana ni Testamente Le'yintswaha ni kereke ya yona le'yo rhanga. Masungulo ya ku pfumela ka hina ma hi veka hi ku vonakala e swendlweni swa Vakriste vakhale. Hina hi twanana ni maendlela ya VuArminian ya xikhale ya tintswalo le'ti nchunsekeke (Yesu o Fanele Vanhu Hinkwavo) ni ku nchunseka ka vanhu – ku nyika ka Xikwembu ka ku tihlawulela e ka hikwavo vanhu hikwalaho ka ku va ni matimba ya ku hlamula Xikwembu ni ku hanyisiwa. Na swona hina ha landzela marungula ya dyondziso ya hina ma

nga ndzhana xa 18 (século) ni ntirho wa Minhlengeletano ya Vukwetsimi ya tinguva ta malembe ya xidzana xa 19 ni 20.

Hi tinguva ta swidzhana vanhu va Vukwetsimi va kumile “dyuvungeriwa lo’kukulukumba” hikwalaho ka Yesu. Hina hi gandzela Yesu. Hi rhandza Yesu! Hi ehleketa ha Yesu! Hi vulavula ha Yesu! Hi hanyela Yesu! Le’byi hi byona vukwetsimi bya ntiyiso le’byi khulukelaka e ka hina. Leswi hi swona le’swi kombisaka vanhu va Vukwetsimi.

3. Hina hi Vanhu La’va Rhumiweke

3a. Ntirho wa Hina i wa ku Gandzela

Ntirho wa kereke e misaveni wu sungula e ku gandzeleni. Loko hi ri karhi hi hlengeletana kun’we e mahlweni ka Xikwembu leswaku hi gandzela – hi yimbelela, hi yingisela vunyingi byi hlaya Bibeke, hi nyikela swavukhume swa hina ni mihlengo, hi khongela, hi twa ku huweleriwa ka rito ra Xikwembu, ku khuvuriwa, hi pambulelana e ku dyeni ka Xilalelo xa Hosi – leswi ha swi tivisisa hi ku hetiseka nhlamuselo ya swona leswaku swi vula leswaku hi vanhu va Xikwembu. Ku pfumela ka hina leswaku ntirho wa Xikwembu e misaveni wu hetisiwile e masungulweni ya wona hi ku gandzela ka nhlengeletano, kutani leswi swi hi rhangela e masungulweni ya ku twisisa leswaku ntirho wa hina wu patsa ni ku amukela swirho le’swintswaha e ku

hlanganeni kun'we ni kereke ne ku lulamiseni ka mihlengeletano le'yintswaha ya ku gandzela.

Ku gandzela i nhlamuselo le'yi tlakukeke ya rirhandzu ra hina e ka Xikwembu. Loku hi kona ku nga tshinya ra ku dzunisa hi tlakusa Un'we loyi hi rirhandzu ni tintswalo (musa) wa hi kutsula. Xilo xo rhanga xa nhlamuselo ya ku gandzela i kereke ya muti laha vanhu va Xikwembu va hlengeletanaka kona, ku nga ri hikuva wu nga ntsindza wa ntirho wa ku tilavela yona ha yoxe, hambu ku ri ku tidzunisa yona ha yoxe, kambe ku ri leswaku vanhu va tinyiketa vona hi xiviri ni ku nyika hi xiviri e nhlengo. Ku gandzela ku endliwa hi kereke le'yi rhandzaka, yi yingisa e ntirwheni wa Xikwembu. Ku gandzela i ndyombo le'yo rhanga ni ndzwhalo wa nhlengeletano e mahlweni ka Xikwembu e ku huweleleni ni ku tlangela ka nhlamulo wa leswaku Xona i mani, Xi endlile yini, na swona xi tshembisa ku endla yini.

Kereke ya muti e ku gandzeleni yi le xikarhi ka ku va hina hi tikombisa vumunhu bya hina. Kereke ya Nazareno i ya ntiyiso wa tinhlengeletano ta ku gandzela ka miti, kutani yona yi kona exikarhi hi hikwako hikwalaho ka mihlengeletano, ntirho wa hina wu hetisekile wu tatisekile.. Ntirho wa kereke wu kuma nhlamuselo wa yona ni ku rhangeliwa ka yona e ku gandzeleni. Hi kona e ku huweleleni ka Rito, e ku lulamiseni ka swikombiso swa kereke (sacramento), laha vunyingi byi dyondzaka Matsalwa, byi yimbelela tinsimu ni mavuyelelo, hi ntwanano, xikhongelo, ni ku nyikela swavukhume swa hina

ni minhlengo leswi hina hi swi tivaka hi ku hetiseka leswaku swi vula ku yini ku va vanhu va Xikwembu. Hi kona e ku gandzeleni laha hi twisisaka kona leswaku swi vula yini ku kumeka hi ri ni Xikwembu e ntirwheni wa vukutsuri.

Ntirho wa ku gandzela ka hina hi wona wu nga masungulo e kerekeni ya hina. Tani hi leswi Kereke ya Nazareno yi ni ntiyiso ya minhlengeletano le'yi gandzelaka e mitini, ntirho wa hina wa ku gandzela wu ta patsa ni ku kongoma ka ku tinyiketa e ku va hi sungula tinhlengeletano le'tintswaha.

3b. Ntirho wa hina wa Tintswalo ni ku Fambisa Evangeli

Ku kotisa vanhu la'va tinyiketeke ka Xikwembu, hi pambulelana rirhandzu ra xona e ka la'va lahlekeke hi Tintswalo ta Xikwembu, e ka swisiwana ni la'va tshovekeke timbilu. Nawu lo'wukulu ni ku Rhumiwa Lo'kukulu ku hi susumeta leswaku hi nghanisa misava e ntirhweni wa evangeli, ni wa tintswalo, ni ku lulama. E makun'wini lawa hi tinyiketa ku famba hi rhamba vanhu va ta e ku pfumeleni, hi rwhala la'va pfumalaka, ku yima va tiya e ku lwa ni le'swi nga lulamangiki, ni ku pfuna la'va tshikeleriweke, ku tirha hi lwela ni ku hlayisa le'swi nga kona e ka swivumbiwa swa Xikwembu, ni ku hlanganisa e ku twananeni ka hikwavo la'va nga ta vitana e vitweni ra Hosi.

Hikwalaho ka ntirho wa yona e misaveni, kereke yi kombisile rirhandzu ra Xikwembu. Marungula ya Bibebe i marungula ya Xikwembu loko xi khomelana ni misava na xona hi xiviri, xi hi hlanganisile ha Yesu Kriste (2 Vakorinto 5:16-21). Kereke yi rhumiwile e misaveni e ku ta tirha kun'we ni Xikwembu e ntirwheni lowu wa rirhandzu ni ku rivalelana hikwalaho ka evangeli, ntirho wa tintswalo ni ku lulama.

Swona ha swimbirhi Ku Rhumiwa Lo'kukulu ni Nawu Lo'wukulu swi le xikarhi e ku twisiseni ka ntirho wa hina. Swona i tinhlamuselo timbirhi ta ntirho wu ri wun'we wa ku anama ka mahungu ya evangeli yi ri yin'we. Yesu l'a hi kombisaka e ku va u "Rhandza Hosi Xikwembu xa wena, hi mbilu ya wena hikwayo, ni moya wa wena hikwawo, ni ku anakanya ka wena hikwako... u rhandza warikwenu kukota loko u ti rhandza" (Mateo 22:37,39), na swona yi hi byela leswaku "yanani ha kona mi ya dyondzisa vamatiko hikwawo, mi va khuvula hi vito ra Tatana, ni ra n'wana, ni ra Moya Lo'wo Kwetsima, mi va dyondzisa ku hlayisa hikwaswo leswi ndzi mi leriseke swona" (Mateo 28:19,20).

Ntirho wa kereke e misaveni wu anamisiwa e ka hikwavo vanhu; tani hi leswi vanhu hikwavo va endliwile hi xifaniso xa Xikwembu, va ni risima le'rikulu swinene. Hi wona ntirho wa hina e ku rhandza ni ku nyika risima vanhu tani hi leswi va rhandzisiwaka swona va nyikiwa risima hi Xikwembu, le'xi lavaka ku va vuyisa e ku rhuleni, e ku lulameni ne ku ponisiweni ka swidyoho hikwalaho ka

Kriste. Lowu i ntirho wa hina leswaku hi va ni tintswalo henhla ka vona hambani ku hlayisa la'va pfumalaka. I ntirho wa hina ku alela mikhuva ya ntwanano wa vutshungu ni mahanyela ya ntirho wa vamatiko lowu wu chipisaka hambani ku heta matimba vanhu.

Ntirho wa kereke e misaveni, wu anama wu fikela hikwavo vanhu va misava, hikuva Yesu Kriste o tile e misaveni e ku ta ponisa vanhu hikwavo lava va vitanaka e vitweni ra Yena. Kukotisa loko hi ri vanhu va Xikwembu, leyi hi yona ndyombo ya hina ni ndzwhalo wa hina e ku pambulelana mahungu la'manene ya evangeli ni vanhu hikwavo la'va nga ta ma yingisa. Hambani ku nga va ka tinkondzho ta ntshungu, hambani ta munhu ni munhu – un'we ni un'we, hi vula vumboni, ku hiseka ka hina ku ta tirhisa minkarhi hikwayo e ku rhamba vanhu hikwavo leswaku va pfumela ka Yesu Kriste.

Ntirho wa kereke e misaveni wu anama wu kumela vanhu hikwavo, hikuva Moya Lo'wo Kwetsima, e nkarhini wa Pentekosta wu chulutiwile e henhla ka vanhu hikwavo (Timhaka ta Vaapostola 2). Kutani hi wona ntirho wa hina e ku nyika evangeli ya ku ponisiwa hikwalaho ka Yesu Kriste e vanhwini hikwavo e misaveni. Hina hi tatisiwile hi nyikiwa matimba hi Moya leswaku hi famba e misaveni hikwayo hi huwelela Vuhosi bya Xona hi kumeka hi ri kun'we ni Xikwembu e ku akeni ka kereke.

Swi endliwa hi moya wa ku tshemba ni ku tiyisela lowu hi tirhelaka ha wona Xikwembu xa hina e misaveni. Leswi swikulu ku tlurisa marito ya munhu loko hi languta ntirho wa yena. Ntirho wa hina i ku hlamula ku vitana ka Xikwembu. Hi kona ku tirha ka hina ni Xikwembu e vuhosini bya ntirho wa ku rivalelana. Hi byona vumboni le'byi tshembekeke bya kereke le'ri hlamuselaka hi ta rirhandzu ra Xikwembu e misaveni – hikwalaho ka evangeli, ku twela vusiwana ni ku lulama. Hi kona ku pfumela ka hina e matimbeni ya tintswalo ta Xikwembu e ku hundzula vutomi bya vanhu la'va tshovekeke hikwalaho ka ku dyoha leswaku va pfuxiwa va akiwa vuntswha hi xifaniso xa Xona hi xiviri.

3c. Ntirho wa Hina wa Vudyondzisiwa

Hi endliwileswivumbiwa – leswaku hi rhamba van'wana leswaku va endla – vadyondzisiwa va Yesu. Loko hi ri ni leswi e meehleketweni, hi rhumiwa leswaku hi endla tindlela ta ku swi endla (Xikolo xa Sonto, tidyondzo ta Bibebe, mintlawana la'yitsongo ya la'va hlayiwaka ni swin'wama) leswi lava va pfumelaka va kuma ku tiyisiwa leswaku va vula e ku twisiseni ka ku pfumela ka Vukriste ne ku twananeni ka vona un'wana e ka un'wana ni le ka Xikwembu. Hina hi swi twisisa e ku va vadyondzisiwa le'swi nhlanganisaka ni ku tiveka ka hina e hanshi hina hi xiviri leswaku hi yingisa Xikwembu ni ku languta milawu le'yo lulama yak u pfumela. Hina ha pfumela leswaku hi fanele

ku pfunana un'wana e ka un'wana, leswaku hi hanya vutomi le'byi kwetsimeke hikwalaho ka ku pfunana lo'kunene, ku twanana ka Vukriste ni ku rhandza vuhlayiwa. Wesley o te "Xikwembu xi hi nyikile un'wana e ka un'wana leswaku hi seketelana hi nyikana matimba, hi tiyisana hi mavoko ya un'wana na un'wana."

Vudyondzisiwa bya Vukriste I ndlela ya vutomi. Yona I ndlela yak u dyondza leswaku Xikwembu a xi ta va xi hi lavise ku yini leswaku hi hanya laha misaveni. Tani hi laha hi dyondzaka ha kona, a ku ta va ku ri hi ku yingisa hi ku pfumela ni ku va ni ndzwhalo un'wana e ka un'wana, hi sungula ku twisisa ku tsaka ka ntiyiso ka vutomi le'byi dyondzisiweke kwhatsi ni leswi ku nchunseka ka Vukriste ku vulaka swona. Vudyondzisiwa a hi wona ntsena ntirho wa ku tikarhata ka munhu, a tiveka hansi ka milawu ni swileleto. Byona I ndlela leyi ha yona Moya Lo'wo Kwetsima ha katsongo wu tisa e ka hina e ku kula e ka Kriste. Ku hikwalaho ka vudyondzisiwa hi fanelaka ku hundzuluxiwa hi va hi fanana na Yesu Kriste. Ku hikwalaho ka vudyondzisiwa laha hina hi endlwaka vanhu va meehleketo ya Vukriste. Ku nga xona xikongomelo xo hetelela xa ku fanana na Yesu Kriste (2 Vakorinto 3:18).

Hi ku dyondza ni ku kombela hi xikhongelo e Matsalweni, Vakriste va tsumbula minseledyana ya swihlovo swa mati la'ma nwiwaka e ka torha rihi na rihi e rivaleni e rendzweni ra vudyondzisiwa, ri nyika matimba hi ku hlantswa ka Rito, ku nwiwa hi ku enta a ntiyiso ya Rito, ku tsumburiwa ka

vadyondzisiwa e ku tsakeni ka vona lo'ko hlamarisa, leswaku vona va "hundzuluxiwa hi ku endliwa vuntswha e meehleketweni" (VaRoma 12:2). Ndlela ya Vukriste ya Pfuleka e mahlweni ka vona kukotisa gondzho ni ndlelana le'yi pfulekeke. Va ri karhi va pfuxiwa hi Xikwembu, leswaku va kongoma e ndleleni ya vutomi le'yi funengetaka vumunhu ni mahanyela ya risima ra ntumbuluko. Ma timuliwa hi xihlovo xa Rito, vadyondzisiwa va nyiketa vutomi bya vona, va byi tshika va endlela ntirho lo'wu tlakukeke wa vona hi xiviri. Hina ha tiyisa e ku nyiketeni ka vutomi e risima ra vumunhu bya moya wa vadyondzisiwa e ku dyondzisiweni ka vavasati ni vavanuna e ku va vadyondzisiwa va va vukriste. Nawu lo'wunene wa xikhongelo ni ku titsona swakudya, ni ku gandzela, ni ku dyondza, ni ku twela vusiwana, ni ntirho, ku titsongahata, hikwaswo swi hlamusela ni ku kombisa ku tinyiketa e vutomini bya l'a pfumelaka.

Vudyondzisiwa byi pfuna ku hlayisiwa hi ntumbuluko wa byona, byi randziwa ni ku va ni ndzwhalo ha byona. Hina hi xiviri, hi nga ri vangani hi ta kula e moyeni wa ku titamela kwhatsi loku ku hi rhangelaka leswaku hi fika e ku vupfeni ka Vukriste. Hina hi pfumela leswaku hi ta seketela xipfuno le'xi ringanaka le'xi nyikiweke hi ndlela yoleyo kukotisa maklasi ya Xikolo xa Sonto, mintlawe ya Vudyondzisiwa, tidyondzo ta Bibe, minhlengeletano ya swikhongelo, mintlawe le'yi hlayiweke ya mindzwhalo ni vukombisi bya vukriste kukotisa loko byi pfumaleka e ku dyondzisiweni ka

mimoya ya hina ni ku vupfisiwa ka yona. Hi ku vona leswaku ntirho wa vurhangeli e klasini ra minhleletano ya VuWesley ya hi tiyisa leswaku hi pfuna e tindzhawini ta yona e xikarhi ka tinguva leti ta nhlengeletano wa Vukriste.

3d. Ntirho wa Hina wa Dyondzo Le'yi Tlakukeke ya Vukriste

Hi tinyiketela e dyondzweni ya Vukriste, leyi ha yona vavanuna ni vavasati va hlomisiwa e vutomini bya ntirho wa Vukriste. E swikolweni swa hina le'swikulukumba (universidades) hi tinyiketela e ku dyondzeni ka vutivi, ku kula ka meehleketo ya Vukriste ni ku hlomisiwa ka varhangeli leswaku ku hetisiwa ku vitaniwa ka hina loku hi nyikiweke kona hi Xikwembu ka ku va hi tirhela kereke ni laha misaveni.

Dyondzo le'yi tlakukeke ya Vukriste hi rona tlhelo ra tshinya ra ntirho wa Kereke ya Nazareno. E masikwini yo rhanga ya Kereke ya Nazareno, ku lulamisiwile swikolo swa dyondziso le'yi tlakukeke ku endleriwa xikongomelo xa ku lulamisela vavanuna ni vavasati la'va nga vanhu va Xikwembu leswaku va tirha e ka vurhangeli ni mitirwheni le'yo tala ya Vukriste e ku hangalasa hikwako ka Vukwetsimi bya mpfuxelelo ya Vu Wesley. E ku kongoma ka ku tinyiketa ka hina e ku dyondziseni ka dyondzo le'yi tlakukeke hi ku longoloka ka malembe swi vekile mihandzu le'yi'tswaleke rikoka ra ntirho lo'wu anameke wa swikolo

le'swikulu, swikolo swa Bibebe, makolichi ni swikolo
le'swikulukumba.

Ntirho wa hina wa Vukriste bya dyondzo le'yi tlakukeke wu
ta hi nkongometo ya ku swi vula ku yini, ku va vanhu va
Xikwembu. Hi ta fanela ku rhandza Xikwembu hi "mbilu
hikwayo, moya ni meehleketo". Sweswo-ke, hi fanele ku va
la'va nga vaphameri la'va lulameke e ku kuleni ka
meehleketo ya hina, dyondzo ya hina leyi hi nga na yona,
ne ku tirhiseni ka vutivi bya hina. Kutani e ku vonakaleni
loku, hi nyiketa e rivaleni hi ku tshembeka hi landzela
vutivi ni ntiyiso swona ha swimbirhi hi rikarhi hi nghena hi
ku pfumela ka Vukriste bya hina.

Dyondzo le'yikulu ya Vukriste ya pfumaleka, yinene e
mhakeni ya ku kula vuphameri bya meehleketo ya hina.
Yona yi langutiwa kukotisa tindzhawu le'tinene ta le'ti
kombisiwaka hi ku xuxisana (discussão) ni ku tsumbula
ntiyiso hambu vutivi hikwalaho ka Xikwembu ni
swivumbiwa hikwaswo le'swi endlweke hi Xikwembu. E
dyondzweni le'yikulu ya Vukriste, ku pfumela a ku pfaleriwi
e xindlwanini le'xitsongo, kambe ri kombisiwa ni ku
hlanganisiwa hi ku hlamarisa ni vutivi kukotisa ku pfumela
ni ku dyondza, swi kurisiwa kun'we. Munhu hikwaye wa
rimiwa e matlhelweni hikwawo ya meehleketo ya yena ni
vutomi, a twisisiwele e ku twananeni ka ku navela ni
makungu ya Xikwembu. Meehleketo ya Vukriste ni
hlomisiwa ka varhangeli va Vukriste leswaku va tirha
mitirho e kerekeni ni misaveni, yi khandhiwa e

nhlengeletanweni ya ku dyondza hi ta Xikwembu, vumunhu ni misava. Ku tinyiketa loku ka Vukriste hi ta dyondzo le'yi tlakukeke e ku va ku dyondzisiwa munhu hikwaye swa pfumaleka swinene e ku kombisa swihoxo na swi endleriwa ku kula ka Vakriste vaxinuna ni vaxisati, leswaku va ta rhangela ntirho e kerekeni ne tikweni.

Kukotisa vanhu la'va kutsuriweke la'va vitaniweke leswaku va ta fanana na Kriste va rhumiwa kukota vatirhi la'va kombisaka rirhandzu ra Xikwembu e ntirwheni wa vukutsuri bya vanhu. Dyondzo le'yi tlakukeke ya Vukriste yi pfuna ngopfu swinene e ka vumunhu bya hina kukotisa varhumiwa – yi nyika vutivi le'byi anameke swinene – kutani sweswo, ku laveka ntirho lo'wu chivirikaka swinene e ka Xikwembu hi mikarhi le'yo tala leyi hi nga tirhiki nchumu. Ku kumeka ka hina e ntirwheni wa ku kutsula hi ku tshembeka wu lava leswaku hi pfuxa vavanuna ni vavasati va Xikwembu lava va nga ta teka tindzhawu ta vona kukotisa malandza ya Vakriste la'va nga varhangeli e kerekeni ni le misaveni. E misaveni leyi hi vitaneriweke e ka yona e ku yi tirhela yi hundzuka yi tala hi swirhalanganya le'swo tala hi siku ni siku, sweswo yi xanisa swinene ngopfu. Loko ntirho wa Xikwembu wa ku kutsula wu ya e mahlweni e masikwini lawa, ni ka tinyimba ta mundzuku le'ta ha taka, vumboni bya hina le'byi tshembekeke hikwalaho ka VuHosi bya Kriste ni ku huwelela e ntirwheni hi ku khutala hi ri ni Xikwembu e ku

akeni ka kereke swa ha ta kongoma ku lava ku tinyiketa ka ntiyiso e tidyondzweni le'ti tlakukeke ta Vukriste.

Ku Hetelela

E ku tluleleni ka nguva-xidzana xa 20 (século), Kereke ya Nazareno yi velekiwile! P. F. Bresee kun'we ni van'wana va khorwisiwile hi ku enta lo'kukulu loku Xikwembu xi ku pfuluke ha vona e xikongomelweni xa leswaku va huwelela e kerekeni ne misaveni evangeli ya Yesu Kriste hi ndlela ya ntumbuluko wa Vukwetsimi bya VuWesley. Ku hava xivati xa xihoxo le'xi humelelaka xivoniwa e nhlengeletanweni wa vukhongeli lebyi.

Ku sukela ka ntlawa wa vanhu la'va fanaka ni mavondlo, Kereke ya Nazareno leyi sweswi yi tlulaka 1.3 wa mawakawaka (milhões) wa swirho kutani yi vuriwa e matikweni ya 119 e misaveni. E ku sunguleni ka nguva-xidzana ya 21, vumundzuku bya vukhongeli lebyi a byi nga vonakali khwatsi! Vapfumeri la'vo tala la'va pfumeleke, ku nga ri hi xidzana xa 20, kambe hi xidzana xa 21. Hi yimele leswaku hi endla ntirho lo'wukulu e misaveni ya hina ya sweswi. Marito ya ku vulavula loku ma ni xisekelo xa wona e ka ndzhaka ya Vukwetsimi bya VuWesley bya hina ku nga ku tiya ka ku tshemba ka tintswalo. Hina ha pfumela leswaku ntumbuluko wa munhu, ni mintshungu, swi nga koteka hi ntiyiso e ku hundzuluxiwa hi ku hetiseka hikwalaho ka tintswalo ta Xikwembu. Hi ni ku tshemba lo'ku tiyeke e ka mahungu lawa ya ku tshemba, lawa ma khulukaka na ma huma e mbilwini ya Xikwembu xa hina le'xi kwetsimeke.

P.F.Bresee, a a toloverile ku vula leswi “Dyambu ri nge peli ni mixo”. Kunene, ka ha ri mixo e Kerekeni ya Nazareno, kutani dyambu a ri nge peli e kerekeni ya hina e misaveni hikwayo. Hina hi ni ku tshemba ka ku langutela lo’ku hetisekeke leswaku hi swiyela nguva-xidzana xa hina xa 21 e misaveni hi ku huwelela ka Vukwetsimi! Hi xivono le’xi vonakalaka e rivaleni a hi tinyiketeni hi ku hetiseka, hi tiya e ku pfumeleni, hi langutela nguva-xidzana le’yi taka kukotisa loko yi ri siku ra hina ra nkarhi lo’wukulukumba wa ku endla vadyondzisiwa la’va fanaka na Kriste e matikweni hikwawo ya misava.

Hinkwawo Matsalwa la’wa fungiweke ma tekiwile e ka Bibe le’yo Kwetsima, Le’yintswaha ya Misava Hikwayo (NIV) yi lulamisiwile hi 1973, 1978, 1984 hi Nhlango wa Bibe le ya Misava Hikwayo. Yi tirhisiwile hi ku pfumeleriwa hi Zondervan Publishing House, Tinfanelo hikwato ta aleriwa.

